

CZU: 657.15:334.72:001.895

[https://doi.org/10.59295/sum11\(3\)2024_16](https://doi.org/10.59295/sum11(3)2024_16)

CONTABILIZAREA SURSELOR DE FINANȚARE PRIN BUSINESS ANGELS LA ETAPA START-UP A PROIECTELOR INOVAȚIONALE

*Viorica UNGUREANU,**Universitatea de Stat din Moldova*

Scopul articolului este să analizeze un model specific pentru contabilitatea surselor de finanțare prin intermediul Business Angels la începutul dezvoltării afacerilor venture, și anume, la etapa de implementare a start-up-urilor din proiectele de inovație. Metodologia a implicat utilizarea unei abordări analitice de cercetare, bazată pe principii teoretice, științifice și empirice, inclusiv analiza și sinteza documentelor din literatura de specialitate, analiză comparativă, observație, inducție și deducție, pentru a studia și analiza reglementările primare și secundare adoptate pentru implementarea dispozițiilor legislative în acest domeniu. Concluziile includ formularea unei ipoteze, a cărei justificare se realizează conform unui anumit plan, evidențiind particularitățile contabilității surselor de finanțare prin Business Angels în cadrul activității venture, de la înregistrarea costurilor asociate obținerii finanțării până la înregistrarea operațiunilor economice prin formulele contabile adecvate. Originalitatea acestui model specific derivă din contabilizarea inovațiilor conform etapelor de dezvoltare a proiectelor de inovație și etapelor de finanțare a acestora.

Cuvinte-cheie: *sistem contabil, formulă contabilă, Business Angels, stadiu incipient, proiecte de inovare, start-up, capital de risc.*

ACCOUNTING FOR FINANCING SOURCES THROUGH BUSINESS ANGELS AT THE START-UP STAGE OF INNOVATION PROJECTS

The article aims to analyze a specific model for accounting financing sources via Business Angels in the early stage of venture business development, particularly at the start-up phase of innovation projects. Utilizing an analytical research approach, methodologies based on theoretical, scientific, and empirical principles were employed, encompassing analysis and synthesis of scientific literature, comparative analysis, observation, induction, and deduction to scrutinize primary and secondary regulations for legislative compliance. The study formulated a hypothesis, justifying that accounting for financing sources through Business Angels in venture activity may entail peculiarities inherent to risk activities, spanning from recording financing-related costs to economic operations via appropriate accounting formulas. The model's originality stems from aligning the accounting of innovations with the development stages and financing phases of innovation projects.

Keywords: *accounting system, accounting formula, Business Angels, early stage, innovation projects, start-up, venture capital.*

Introducere

În era actuală a inovației și antreprenoriatului, business angels reprezintă o metodă alternativă importantă în sprijinirea dezvoltării și lansării cu succes a proiectelor inovaționale la etapa start-up. Această cercetare se concentrează asupra modului în care sursa de finanțare oferită de investitorii privați, cunoscuți sub numele de business angels, poate fi contabilizată și gestionată eficient pentru a susține creșterea și succesul proiectelor inovatoare.

Metode și materiale aplicate

În contextul cercetărilor privind contabilizarea surselor de finanțare pentru start-up-urile inovaționale, numeroase surse de inspirație au stat la baza studiului. În special, Legea Nr. 179 din 21.07.2016, care reglementează întreprinderile mici și mijlocii [1], oferă un cadru legal important în ceea ce privește facilitarea accesului la finanțare și stimularea inovației, reprezentând astfel un punct de referință important.

Contabilitatea surselor de finanțare reprezintă un aspect esențial în gestionarea financiară a entităților, iar în acest proces, respectarea Standarelor de Contabilitate [3,4] și a Planul general de conturi contabile [2] metodologiilor corespunzătoare [1] este un fundament pentru a asigura o gestionare eficientă și transparentă a fluxurilor financiare din sursele investiționale și pentru a furniza informații fiabile în legătură cu utilizarea acestor resurse în cadrul proiectelor inovatoare în faza de start-up.

Această cercetare utilizează o abordare ce combină analiza documentelor, metodologii bazate pe principii teoretico-științifice și empirice, metode analitice: analiza și sinteza documentelor literaturii științifice, observația; inducția și deducția, precum și metoda logică bazată pe interpretarea logică a prevederilor legislației, pentru a investiga detaliat procesele de contabilizare și gestionare a surselor de finanțare oferite de business angels în contextul dezvoltării proiectelor inovatoare la etapa de start-up.

Rezultate obținute și discuții

Cu toate că deficitul financiar este caracteristic pentru toate economiile, totuși este mai acută în țările în tranziție și în curs de dezvoltare, precum este Republica Moldova [6, p.180].

Reieșind din specificul activității venture, finanțarea cu capital venture la etapa timpurie se va efectua corespunzător acestei etape sau ciclului de viață respectiv potrivit următorului tabel:

Tabelul 1. Caracteristici generale ale etapei timpurii de dezvoltare și finanțare a proiectelor inovatoare.

Etapă de dezvoltare	Stadiu de implementare	Caracteristicile stadiilor de implementare	Caracteristica etapelor de finanțare
Etapa timpurie (early)	seed stage	Nivelul cercetărilor de laborator, dezvoltarea conceptului de proiect inovator	Finanțare de pre-startare Folosit de obicei din fonduri proprii ale inițiatorilor de proiecte (seed capital or seed money)
	start-up	S-a dovedit că o idee nouă are potențial Fiecare investitor acceptă un risc mare, dar speră la un succes	Etapa inițială a finanțării cu capital de risc Investiție individuală (privată) Investiție prin Business Angels în cote de participare

Sursa: Elaborată de autor

În Republica Moldova, la etapa actuală, nu există înregistrat nici un fond de investiții de tip venture, însă există o platformă Business Angels Moldova (BAM) [7], care este o organizație bazată pe membri, ce reunește un grup de oameni de afaceri cu experiență dornici să investească capital și timp în startup-uri și afaceri mici. Membrii BAM beneficiază de o analiză amănunțită „due diligence” și asistență juridică, precum și de o varietate de programe educaționale și evenimente de networking, care urmăresc să-și consolideze portofoliul de investiții și rețeaua de startup-uri. Business Angels sunt investitori individuali care au abilitățile necesare pentru a investi capital de risc în proiecte inovatoare, precum și o serie de caracteristici: mai loiali partenerilor lor prin construirea unor legături personale mai strânse și durabile cu clienții, oferă mentorat, consultații, au libertate în alegerea proiectelor, solicită mai puține garanții etc. Unul dintre cele mai promițătoare domenii pentru implementarea proiectelor cu risc sporit sunt investițiile cu capital venture, care reprezintă cea mai importantă sursă de finanțare extrabugetară a proiectelor inovatoare. În opinia autorului, principala caracteristică a investițiilor cu capital venture este că finanțarea se face, de obicei, în întreprinderile mici și mijlocii, iar administratorii societăților de administrare a investițiilor sau conducerea activităților de inovare, pot să ofere finanțare, fără vre-o oarecare garanție dacă perspectiva proiectului este una promițătoare, spre deosebire de, de exemplu, de o împrumuturile de la băncile comerciale. Caracteristicile specifice ale finanțării cu capital venture pentru Republica Moldova pot include:

- rolul dominant al investitorului în activitatea companiilor venture în care s-a investit;
- diversificarea surselor de finanțare;
- lipsa garanțiilor ce asigură executarea obligațiilor;
- risc sporit datorită dorinței de a primi venturi mari;
- modalități prin care investitorii de risc să iasă din capitalul companiei finanțate și să primească venituri
- răscumpărarea de acțiuni și emiterea acestora printr-o ofertă publică inițială;
- achiziția de acțiuni ordinare cu drepturi de vot care dă dreptul la primirea dividendelor numai după acoperirea tuturor celorlalte obligații ale companiei;
- achiziționarea de acțiuni preferențiale fără drept de vot.

În Republica Moldova, investiția cu capital venture ca formă a finanțării procesului investițional, se confruntă cu o serie de probleme cauzate de lipsa suportului normativ metodologic, organizatoric și financiar, elaborarea unui mecanism specific pentru evidența contabilă în activitatea practică, reieșind din aspectele teoretice pentru funcționalitatea și modernizarea economiei. Deși, unele probleme de tip formal din legislație au fost elucidate, totuși imperfecțiunea legislației actuale rămâne a fi una din problemele majore care stagnează procesul de aplicare. De exemplu, la 9 decembrie 2022 din legea cu privire la întreprinderile mici și mijlocii a fost exclusă noțiunea „fond cu capital de risc”, deoarece aceasta se regăsește în sensul noțiunii „fondul de investiții” a articolului 5 din Legea privind organismele de plasament colectiv alternative încă din 2020. În opinia autorului, pentru a rezolva problemele suportului juridic, este necesară adoptarea unei legi speciale privind reglementarea și stimularea activităților cu capital de risc, fie de către autoritatea de supraveghere în persoana Comisiei Naționale a Pieței Financiare, fie prin instrumente fiscale din Politica Fiscală sau Codul Fiscal.

Înregistrările contabile pentru primirea surselor de finanțare de la Business Angels (persoane fizice și juridice) care investesc propriul capital în dezvoltarea unei afaceri cu scopul achiziționării sau subscrierii de acțiuni/părți ale capitalului social al întreprinderii asistate, pot varia în funcție de natura tranzacțiilor și acordurilor stabilite între părți. Cu toate acestea, în general, următoarele înregistrări contabile ar putea fi necesare:

1. La valoarea activelor primite în leasing de la Business Angels (Act de primire-predare, factura):
 - Dt 121 Imobilizări corporale în curs de execuție;
 - Ct 413 Datorii pe termen lung privind leasingul financiar.
2. Primirea surselor financiare la contul curent de la Business Angels:
 - Dt 242.1 Numerar la conturi nelegat;
 - Ct 232.3 Alte creanțe preliminate.

- Înregistrarea menționată mai sus este precedată de formula privind recunoașterea mijloacelor financiare potrivit Acordului de finanțare cu Business Angels:

 - Dt 232.3 Alte creanțe preliminate;
 - Ct 521.3 Alte datorii comerciale.

(Contul 232.3 este utilizat, deoarece generalizează informația privind existența creanțelor care încă nu sunt obligatorii spre stingere sau trecere în cont până la îndeplinirea condițiilor prevăzute de Acordul de finanțare).
3. Utilizarea surselor financiare:
 - Dt 111 Imobilizări necorporale în curs de execuție (sau conturi corespunzătoare utilizării banilor (de exemplu, conturi de cheltuieli anticipate, consumuri sau costuri și/sau conturi de active potrivit IAS 38 „Imobilizări necorporale” etc.);
 - Ct 242.1 Numerar la conturi nelegat.

Concluzii

În concluzie, se poate menționa că cercetarea dată relevă că contabilizarea surselor de finanțare prin business angels la etapa de start-up a proiectelor inovatoare nu este doar un proces contabil, ci și o componentă esențială a strategiei financiare a întreprinderilor. În acest mod, se recomandă ca la faza de start-up a activității venture, să se țină evidența contabilă potrivit mecanismului de contabilitate al operațiunilor lega-

te de inovații pentru a evalua capitalul uman după modelul pe bază de venit potrivit IFRS 2 „Plata pe bază de acțiuni”. O abordare atentă și conformă cu standardele de contabilitate poate contribui la o mai bună înțelegere a utilizării resurselor, consolidând astfel creșterea și succesul acestor proiecte. Această cercetare aduce în prim-plan importanța unei abordări bine conturate și conformitate cu standardele de contabilitate în gestionarea surselor de finanțare oferite de business angels în mediul start-up-urilor inovatoare. Studiul dat subliniază că, prin aplicarea eficientă a acestor practici contabile, întreprinderile pot atrage investitori și pot beneficia de o mai mare transparență financiară, contribuind astfel la dezvoltarea sustenabilă și prosperarea proiectelor inovatoare.

Referințe:

1. *Legea Nr.179 din 21.07.2016 cu privire la întreprinderile mici și mijlocii*. Publicat: 16.09.2016 în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, Nr. 306-313 art. 651. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=133367&lang=ro#
2. *Planul general de conturi contabile, aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 119 din 06.08.2013*. Disponibil: <https://www.mf.gov.md>;
3. *Standardele Naționale de Contabilitate, aprobate prin Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr.118 din 06.08.2013*. Disponibil: <https://www.mf.gov.md>;
4. *Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS), acceptate prin Ordinul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova nr. 109 din 19.12.2008*.
5. NEDERIȚA, A. *Corespondența conturilor privind contabilitatea imobilizărilor necorporale*. În: *Contabilitate și audit*, 2016, nr. 8.
6. COJOCARU, N., SUSANU, M. C. *Necesitatea perfecționării reglementărilor finanțării întreprinderilor din spectrul mediului de afaceri al IMM-urilor*. În: *Relatii Internaționale. Plus*, 2019, nr. 1(15), pp. 179-191. ISSN 1857-4440 /ISSNe 2587-3393.
7. *Business Angels Moldova*. Disponibil: <https://www.businessangels.md/who>.

Date despre autor:

Viorica UNGUREANU, doctorand, Școala Doctorală „Științe Juridice și Economice”, Universitatea de Stat din Moldova.

ORCID: 0000-0002-2874-439X

E-mail: vioricaungureanu.dreptate@gmail.com

Prezentat la 24.01.2024